

Warszawa dn. 27.11.2025 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Julii Weroniki Ponichter pt.:
„Opracowanie spersonalizowanego modelu poradnictwa dietetycznego
skierowanego do kobiet karmiących piersią”

Praca doktorska mgr Julii Ponichter, przygotowana w Instytucie Nauk o Żywieniu Człowieka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego pod kierunkiem dr hab. inż. Joanny Myszkowskiej-Rygiak, prof. SGGW, stanowi obszerną i spójną monografię naukową poświęconą opracowaniu oraz ocenie skuteczności spersonalizowanego modelu poradnictwa dietetycznego dla kobiet karmiących piersią, z wykorzystaniem narzędzi telemedycyny.

Przedłożona rozprawa doktorska dotyczy istotnego i aktualnego zagadnienia z zakresu nauk o żywieniu człowieka. Temat ma wymiar nie tylko naukowy, lecz także praktyczny i społeczny. Autorka analizuje problem niedostatecznego wsparcia dietetycznego dla kobiet karmiących piersią oraz częstych, nieuzasadnionych eliminacji pokarmowych. Podjęta tematyka ujęta została w sposób oryginalny, łączący aspekty z zakresu dietetyki, zdrowia publicznego i telemedycyny, co dodatkowo podkreśla innowacyjny charakter pracy.

Rozprawa ma postać kompletnej, obszernie udokumentowanej monografii naukowej, obejmującej: streszczenie w dwóch językach, wstęp, przegląd piśmiennictwa, jasno określone cele i hipotezy badawcze, rzetelnie opisane materiały i metody, obszerny rozdział wyników i dyskusji, bibliografię oraz aneks. Struktura pracy odpowiada standardom przyjętym dla rozpraw doktorskich.

Autorka prezentuje bardzo dobrą znajomość literatury krajowej i zagranicznej w zakresie żywienia kobiet karmiących piersią, laktacji, diet eliminacyjnych oraz poradnictwa dietetycznego. Omawia zalecenia żywieniowe, czynniki wpływające na długość karmienia piersią oraz aspekty epidemiologiczne i potrafi powiązać je z praktyką naukową. W pracy pojawiają się nieprecyzyjne sformułowania terminologiczne, które przy ewentualnej publikacji wymagają korekty. W miejscach dotyczących spożycia folianów z dietą Autorka posługuje się określeniem „kwas foliowy”, podczas gdy zgodnie z nomenklaturą żywieniową prawidłowym terminem w odniesieniu do składników

pochodzących z żywności są „foliany”. Podobnie, zamiast używanego przez Autorkę terminu „energetyczność”, właściwym i powszechnie stosowanym w dietetyce i żywieniu człowieka pojęciem jest „wartość energetyczna”. W odniesieniu natomiast do tłuszczów, zastosowano uproszczone określenie „kwasy tłuszczowe trans”. Precyzyjniejsze i zalecane w literaturze specjalistycznej jest sformułowanie „kwasy tłuszczowe o konfiguracji trans”, które jednoznacznie opisuje ich budowę chemiczną. Zalecana jest również korekta terminu „wzrost” na „wysokość ciała”, który jest właściwy w kontekście antropometrii i zgodny ze standardową terminologią stosowaną w naukach o zdrowiu. Warto byłoby ujednolicić nazewnictwo w całej pracy, aby zapewnić jej pełną zgodność z obowiązującymi standardami naukowymi.

Przedstawiony projekt badawczy świadczy o umiejętności samodzielnego formułowania koncepcji badania, konstrukcji modelu interwencji dietetycznej, doborze właściwych metod, prawidłowo przeprowadzonej procedury zbierania i analizowania danych oraz wyciągania właściwych wniosków na podstawie uzyskanych wyników. Zakres teoretyczny oraz metodologiczny jednoznacznie świadczy o dojrzałości naukowej Autorki i jej umiejętności samodzielnego prowadzenia badań.

Badanie ma charakter interwencyjny, jednoramienny, było przeprowadzone w warunkach ambulatoryjnych za pomocą telemedycyny. Metodyka obejmowała ocenę dietetyczną (jakościową i ilościową), ocenę stanu odżywienia, analizę praktyk laktacyjnych, satysfakcji uczestniczek oraz monitorowanie udziału w programie. Do badania zakwalifikowano 50 kobiet karmiących piersią, spełniających jasno opisane kryteria włączenia. Zrekrutowana grupa była jednorodna pod względem fazy laktacji. Jej liczebność ($n=50$) wydaje się wystarczająca dla badań pilotażowych/interwencyjnych, lecz ogranicza możliwość szerokiej generalizacji — co Autorka powinna podkreślić wyraźniej. Procedury opisano przejrzysto, a interwencja została dobrze ustrukturyzowana (6 konsultacji). Model metodologiczny badania jest kompletny, spójny i adekwatny do założonych celów.

W tabeli przedstawiającej charakterystykę grupy badanej nieprecyzyjnie opisano zmienną stan cywilny. Autorka posługuje się kategoriami: „zamężna”, „panna”, „w nieformalnym związku”. Należy zauważyć, że kategorie te mieszają pojęcia prawne (np. stan cywilny w rozumieniu przepisów: panna, mężatka, wdowa, rozwiedziona, w separacji) z kategoriami o charakterze społecznym lub obyczajowym (np. związek małżeński, związek nieformalny, singielka). Dla zachowania poprawności

metodologicznej oraz klarowności interpretacji danych warto rozdzielić te typy informacji i stosować wyłącznie jednoznaczne, spójne klasyfikacje — albo prawne, albo społeczne — ewentualnie prezentując je jako dwie odrębne zmienne.

Do oceny sposobu żywienia zastosowano wskaźnik HDI (Healthy Diet Indicator), analizę częstotliwości spożycia, analizę ilościową diety oraz ocenę zmian sposobu żywienia w czasie. Metody te są zgodne z aktualnymi naukowymi standardami w dietetyce.

Ocena stanu odżywienia obejmowała podstawowe pomiary antropometryczne: masę i wysokość ciała oraz wyliczenie na ich podstawie wskaźnika masy ciała (BMI). Parametry te były monitorowane wielokrotnie. Wskazane byłoby uwzględnienie możliwych błędów pomiarowych związanych z samodzielnym wykonywaniem pomiarów w warunkach telemedycznych. Należy zwrócić również uwagę na wątpliwą zasadność obliczania wskaźnika masy ciała u uczestniczek w okresie ciąży, zwłaszcza tuż przed porodem. BMI jest wskaźnikiem opracowanym do oceny stanu odżywienia osób dorosłych w stabilnych warunkach fizjologicznych. W późnej ciąży masa ciała wzrasta z przyczyn naturalnych. W konsekwencji obliczanie BMI w tym okresie nie odzwierciedla rzeczywistego stanu odżywienia kobiety i może prowadzić do błędnych wniosków.

Powtarzalność schematu konsultacji i indywidualizacja zaleceń przedstawiona została jasno. Telemedyczny charakter badania jest dużą zaletą (z uwagi na realność wdrożenia klinicznego), ale wymaga podkreślenia ograniczeń (brak kontroli warunków przy pomiarach, brak odpowiedniego sprzętu pomiarowego, odbiór sygnałów niewerbalnych, zakłócenia techniczne, kwestia bezpieczeństwa danych, niezgodność sprzętowa, umiejętności pacjenta). W części dotyczącej metodyki badań Autorka informuje, że pacjentkom udostępniono ulotkę przesłaną drogą mailową. Należy jednak zauważyć, że treść tej ulotki nie została zamieszczona w pracy, np. w aneksie. Włączenie pełnego materiału informacyjnego stanowi istotny element transparentności procedury badawczej i umożliwia ocenę, czy przekazane uczestniczkom treści mogły wpływać na sposób udzielanych odpowiedzi. Z tego względu wskazane byłoby dołączenie ulotki jako załącznika do dysertacji.

W pracy zastosowano adekwatne metody statystyczne. Dobór testów wydaje się poprawny. Wyniki są zaprezentowane klarownie, z poprawnie przeprowadzonymi obliczeniami. Autorka dokonuje właściwej ich interpretacji, nie wyciąga nadmiernych wniosków. Dyskusja odnosi wyniki do stosownego piśmiennictwa. Warto wskazać, że

wyniki są istotne, ale mogą być obarczone ryzykiem nadinterpretacji ze względu na umiarkowaną liczebność grupy. Otrzymane rezultaty mają zarówno znaczenie poznawcze, jak i wdrożeniowe.

Praca odpowiada wymaganiu przedstawienia oryginalnego rozwiązania problemu naukowego. Autorka opracowała model spersonalizowanego poradnictwa dietetycznego, zastosowany w badaniu interwencyjnym, a następnie oceniła jego wpływ na stan odżywienia, sposób żywienia oraz praktyki laktacyjne. Model wyróżnia się nowatorstwem, zastosowaniem telemedycyny oraz możliwością praktycznego wdrożenia w systemie opieki zdrowotnej. Wyniki badań dostarczają świeżych danych dotyczących niedostatecznej jakości diety kobiet w okresie laktacji, skali i przyczyn nieuzasadnionych eliminacji pokarmowych, możliwości poprawy praktyk żywieniowych dzięki spersonalizowanej opiece oraz wpływu interwencji na kontynuację karmienia piersią.

W bibliografii znajdują się pozycje bardzo współczesne (np. 2022–2024) oraz klasyczne przeglądy/raporty istotne dla tematu (WHO/UNICEF, wytyczne krajowe). To dobrze świadczy o tym, że Autorka korzystała z bieżących źródeł i zaktualizowanych rekomendacji. Widoczne są metaanalizy i przeglądy systematyczne, stanowiska towarzystw naukowych, artykuły empiryczne, raporty krajowe i międzynarodowe. Takie zróżnicowanie wzmacnia wiarygodność przeglądu piśmiennictwa. Uwzględniono również cytowania dotyczące sytuacji w Polsce (dane GUS, COSI, normy NIZP PZH-PIB), co podnosi użyteczność pracy dla krajowej praktyki klinicznej i polityki zdrowotnej.

Dyskusja wyników momentami mogłaby mocniej eksponować wątki krytyczne, warto byłoby rozwinąć refleksję nad skalowalnością modelu w populacji ogólnokrajowej, w opisie ograniczeń badań można szerzej odnieść się do ograniczeń inherentnych w telemedycynie i możliwego biasu wynikającego z samoselekcji uczestniczek. Zasadne byłoby podkreślenie ograniczonej liczebności grupy w kontekście generalizacji wyników. W kilku miejscach rozprawy przydałaby się redakcja stylistyczna - widoczne są powtórzenia, błędy interpunkcyjne i nadmiernie rozbudowane zdania wielokrotnie złożone. Uwagi te mają jednak charakter jedynie porządkujący i nie wpływają na wartość merytoryczną i naukową rozprawy.

Niewątpliwie mocnymi stronami pracy są dobrze udokumentowany przegląd piśmiennictwa (aktualny, szeroki, spójny), właściwa konstrukcja interwencji dietetycznej, zastosowanie wielowymiarowej oceny sposobu żywienia, wykorzystanie telemedycyny,

zgodne z najnowszymi trendami dietetyki w praktyce klinicznej oraz wysoki potencjał wdrożeniowy wyników.

Podsumowując, praca mgr Julii Ponichter stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, jest wartościowa poznawczo, a jej wyniki mogą znaleźć wykorzystanie w praktyce dietetycznej oraz opiece okołoporodowej. Stanowi cenny i samodzielny wkład w rozwój nauk o żywieniu człowieka. Praca spełnia warunki określone w Ustawie z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.) oraz Uchwały Nr 89-2022/2023 Senatu SGGW z dnia 26 czerwca 2023 roku w sprawie uchwalania Regulaminów przeprowadzania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wnoszę zatem do Rady Dyscypliny Technologia Żywności i Żywienia SGGW w Warszawie o dopuszczenie mgr Julii Ponichter do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

ADIUNKT
Zakład Dietetyki Klinicznej
Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna
dr hab. n. med. i n. o zdr. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna

Nad:

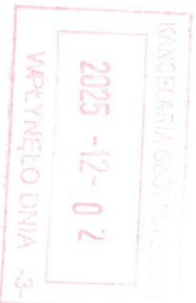
Arleta Czerwopole - Serwyna

R

(00)859007734883614999

(00)859007734883614999

Poczta Polska
Opłata pobrana 7.80 zł gr

BIURO OBSŁUGI NATALII

SKŁAD GOSPODARSTWA AGRO SERWYNO
i H. ARS. NATALII

ul. Nowourynowska 166

02-787 Warszawa

